

5-Mavzu: O'g'il bolalar kiyimlari xarakteristikasi. O'g'il bolalar ko'ylagi asos chizmasini konstruksiyalash

REJA:

1. O'g'il bolalar kiyimlari xarakteristikasi.
2. O'g'il bolalar ko'ylagining ort bo'lak konstruksiya chizmasini chizish.
3. O'g'il bolalar ko'ylagining old bo'lak konstruksiya chizmasini chizish.
4. O'g'il bolalar ko'ylagining yoqa konstruksiya chizmasini chizish.
5. O'g'il bolalar ko'ylagining yeng konstruksiya chizmasini chizish.

Tayanch so'z va iboralar: old bo'lak, ort bo'lak, yeng, yoqa, manjet

1. O'g'il bolalar kiyimlari xarakteristikasi

O'g'il bolalar kiyimining formalari va modalari tobora ko'payayotganligi katta yoshdagi kishilar kiyimlarining turlari hamda formalarining ko'payishi bilan chambarchas bog'liq.

Hozirgi bolalar kiyimining asosiy sifat ko'rsatkichlaridan biri uning funktsionalligidir. Kiyimning funktsionalligi kompleks tushuncha bo'lib, kiyimning konstruktiv va estetik xarakteristikasini, unga qo'yiladigan fiziologik, sotsial va texnologik talablarini o'z ichiga oladi.

Maktab yoshidagi bolalarning kiyimlari xilma-xilligi bilan ajralib turadi. Maktab bolalarining kiyimlar garderobini maktab formasidagi o'quvchilar kiyimi bilan bir qatorda, sport kiyimlari tashkil etadi. Kundalik kiyimning turli uslubdagi formalari va qat-qatligi bilan xarakterlanadi. Ko'proq to'g'ri bichimli tikilishi uning yeng o'miziga o'tqazib tikiladigan yoki reglan bichimli yoki kombinatsiyalashtirilgan bo'lishi mumkin, cho'ntaklar turli bo'lishi mumkin.

Formalar universallashtirilishi natijasida beshta yosh guruhi o'rniga ikki guruh qoldirildi: 3 dan 12 yoshgacha va 12 dan 18 yoshgacha bo'lgan bolalar guruhlari, 12 yoshgacha bo'lgan davr modaga beparvo qaraladigan davr hisoblanadi. Bu guruhga mansub bolalarning kiyimlari qulay, shinam, maqsadga loyiq qilib tikilishi bilan birga, badiiy bezatiladi. Bu: applikatsiya, kashta, kiyimni chiroyli ko'rsatadigan rasmlar atrofdagi muhitni bilish vositalari hisoblanadi.

12 yoshdan katta bolalarning kiyimlari katta yoshdagi kishilarning kiyimlariga oz-ozdan o'xshatila beriladi.

Bolalar modasida yangilik, birinchi navbatda, yangi turdagi kiyim assortimentlarini ko'payishidir. Bolalar kiyimini loyihalashning asosiy yo'nalishlaridan biri-kiyimning kombinatsiyalashtirilgan formasini hosil qilish bilan birga, ayrim buyumlarning o'zaro almashuvchanligiga erishishdir.

5.1-rasm. O'g'il bolalar ko'ylagi namunalari

Hozirgi kunda bolalar kiyimining yetakchi va asosiy bichimi to'g'ri bichimli kiyimdir; to'g'ri bichimning variantlari juda ko'p.

Bolalarning keng tarqalgan kiyimi formasining to'kisligi bilan ajralib turadi. Kiyimning belga yopishib turish darajasi assortiment guruhlariga bog'liq.

O'g'il bolalar ko'ylagining konstruktsiya asosini chizish uchun kerakli o'lchovlar.

5.1-jadval

O'g'il bolalar ko'ylagining chizma asosini chizish uchun o'lchovlar

№	O'lchovbelgisi	O'lchov nomi	O'lchov, sm
1	Uk	Ko'ylak uzunligi	65
2	Kyel	Yelka kengligi	11
3	Cbo'y	Bo'yin yarim aylanasi	16,5
4	Ck	Ko'krak yarim aylanasi	36
5	Uyeng	Yeng uzunligi	50

Barcha o'lchamlar uchun (32 -38) ko'krak chizig'i bo'yicha bemalol turish qo'shimi $P_k=9$ sm.

Odatdagidek, ko'ylak asosi chizmasini chizishni A nuqtadan to'g'ri burchak hosil qilishdan boshlaymiz.

Ko'ylakning baza to'rini chizish

Ko'ylak uzunligini belgilash. A nuqtadan pastga qarab ko'ylak uzunligi bo'yicha o'lchov qo'yiladi. Bizning misolimizda bu 65 sm.

$$AN=Uk=65 \text{ sm.}$$

H nuqtadan o'ng tomonga ixtiyoriy uzunlikdagi gorizontal chiziq chiziladi — bu ko'ylakning etak chizig'i hisoblanadi.

Ko'ylak kengligini belgilash. A nuqtadan o'ng tomonga 45 sm o'lchov qo'yiladi (ko'krak yarim aylanasi kengligi C_k va P_k qo'shib hisoblanadi) va B nuqta belgilanadi:

$$AB=C_k+P_k=36+9=45 \text{ sm.}$$

B nuqtadan pastga to'g'ri chiziq chiziladi va bu chiziq pastki chiziq bilan kesishganda N_1 nuqta belgilanadi.

O'miz chuqurligi. A nuqtadan pastga 18 sm (ko'krak yarim aylanasi kengligi $1/3$ qismi va barcha o'lchamlar uchun 6 sm qo'shimcha) belgilab, K nuqta qo'yiladi.

$$AK = 1/3 C_k + 6 = 36 : 3 + 6 = 18 \text{ sm.}$$

K nuqtadan o'ngga to'g'ri chiziq chizilib, u BN_1 chizig'i bilan kesishadigan joyda K_1 nuqta belgilanadi. Bu chiziq ko'krak chizig'i hisoblanadi.

Ko'ylakning orqa kengligi. K nuqtadan o'ngga 17 sm (ko'krak yarim aylanasi kengligi $1/3$ qismi va barcha o'lchamlar uchun 5 sm qo'shilgan) belgilab, K_2 nuqta qo'yiladi.

$$KK_2 = 1/3 C_k + 5 = 36 : 3 + 5 = 17 \text{ sm.}$$

K_2 nuqtadan yuqoriga to'g'ri chiziq chizilib, u AB chizig'i bilan kesishadigan joyda P nuqta belgilanadi.

Yeng o'mizi kengligi. K_2 nuqtadan o'ngga 11 sm (ko'krak yarim aylanasi kengligi $1/4$ qismi va barcha o'lchamlar uchun 2 sm qo'shilgan) belgilab, K_3 nuqta qo'yiladi.

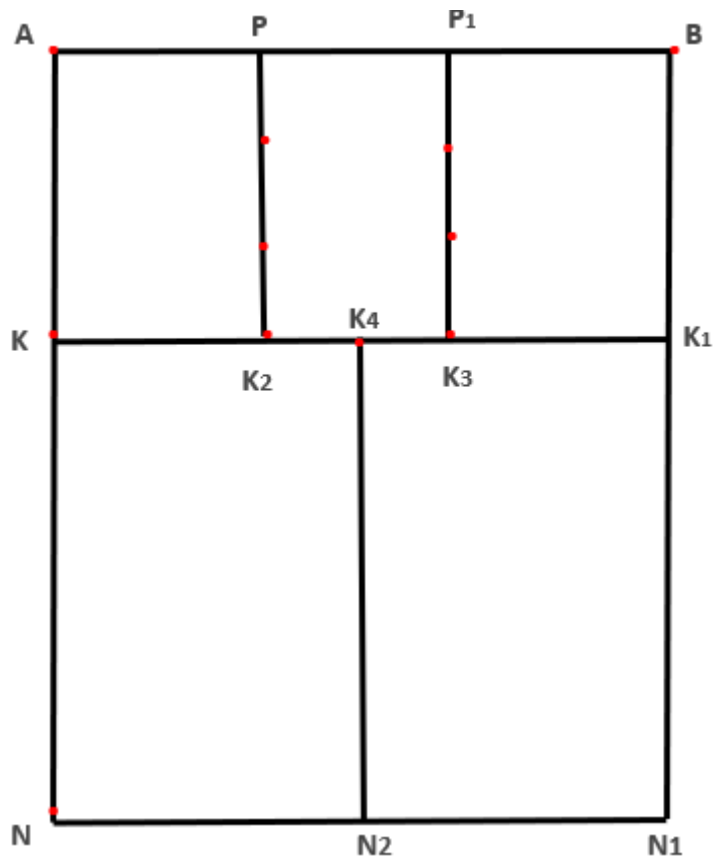
$$K_2K_3 = 1/4 C_k + 2 = 36 : 4 + 2 = 11 \text{ sm.}$$

K_3 nuqtadan yuqoriga to'g'ri chiziq chizilib, u AB chizig'i bilan kesishadigan joyda P_1 nuqta belgilanadi.

Yon chiziq. K_2K_3 masofani teng 2 ga bo'lib, K_4 nuqta belgilanadi. K_4 nuqtadan pastga to'g'ri chiziq chizilib, u NN_1 chizig'i bilan kesishadigan joyda N_2 nuqta qo'yiladi.

$$K_4 N_2 = K_2K_3 : 2$$

Nazorat nuqtalari. P- K_2 va P_1 - K_1 teng 3 qismga bo'linadi.

5.2-rasm. O'g'il bolalar ko'ylagi konstruksiya asosining baza to'ri

Ko'ylakning ort bo'lagini chizish

Bo'yin kengligi. A nuqtadan o'ngga 6 sm masofa o'lchanadi (bo'yin yarim aylanasi uchdan bir qismi ustiga 0,3-0,5 sm qo'shiladi) va A₁ nuqta belgilanadi.

$$AA_1 = 1/3 C_{bo'y} + 0,5 \text{ sm} = (16,5 : 3) + 0,5 = 6,0 \text{ sm}.$$

A₁ nuqtadan yuqoriga 2 sm o'lchanadi va A₂ nuqta qo'yiladi.

$$A_1A_2 = AA_1 : 3 = 6 : 3 = 2 \text{ sm}$$

A va A₂ nuqtalar ravon egri chiziq yordamida tutashtiriladi.

Orqa yelkasi chizig'i. P nuqtadan pastga 1,5–2 sm masofa o'lchanadi (bolaning yelka balandligiga bog'liq ravishda) va P₂ nuqta belgilanadi.

$$PP_2 = 1,5-2 \text{ sm}$$

Yelka chizig'i. A₂ nuqtadan P₂ nuqta orqali 12,5 sm uzunlikdagi yelka chizig'i chiziladi (yelka kengligiga barcha o'lchamlar uchun 1,5 sm qo'shiladi) va P₃ nuqta belgilanadi.

$$A_2P_3 = K_{yel} + 1,5 \text{ sm} = 11 + 1,5 = 12,5 \text{ sm}.$$

Orqa yeng o'mizi chizig'i. K_2 nuqtadagi burchakni teng ikkiga bo'lib, bo'linish chizig'ida 2–2,5 sm masofani o'lchab, yangi nuqta belgilanadi va u "1" raqami bilan belgilab qo'yiladi.

$$K_2 1 = 2 - 2,5 \text{ sm.}$$

Yeng o'miz chizig'i P_3 nuqtadan boshlanib, PK_2 chizig'ining pastki bo'linish nuqtasi orqali, va "1" nuqta orqali o'tib, K_4 nuqta bilan tutashtiriladi.

Yon chok chizig'i. Yon chiziq K_4N_2 chizig'iga to'g'ri kelib, vertikal holda joylashishi mumkin. Bunda ko'ylakning pastki qismi kengligi ko'krak chizig'i kengligiga mos keladi.

Ko'ylak kengligini o'zgartirish. Ko'ylakning pastki chizig'i kengligini o'zgartirish (toraytirish yoki kengaytirish) mumkin. Buning uchun N_2 nuqtadan o'ng tomonga 1–3 sm masofani o'lchab, N_3 deb belgilanadi. N_3 nuqta K_4 nuqta bilan tutashtiriladi.

$$N_2N_3 = 1 - 3 \text{ sm}$$

Ort bo'lak koketkasi. A nuqtadan pastga 5 sm masofani o'lchab, A_3 nuqta belgilanadi.

$$AA_3 = 5 \text{ sm}$$

A_3 nuqtadan o'ng tomonga gorizontal chiziq chizilib, u yeng o'mizi chizig'i (proyma) bilan kesishguncha davom ettiriladi.

Chiziqning proyma chizig'i bilan kesishgan joyidan pastga 1 sm o'lchab, P_4 nuqta belgilanadi.

A_3 nuqta P_4 nuqta bilan tutashtiriladi. Bu chiziq koketka chizig'ini hosil qiladi.

Orqa qismga burma yoki yig'ma qo'shish:

Agar modelga muvofiq orqa qismga burma yoki taxlama kerak bo'lsa, unda orqa qismni kengaytirish talab etiladi. Buning uchun burma yoki taxlama uchun kenglik belgilanadi. A_3 nuqtadan chapga 4 sm masofani o'lchab, A_{31} nuqta belgilanadi.

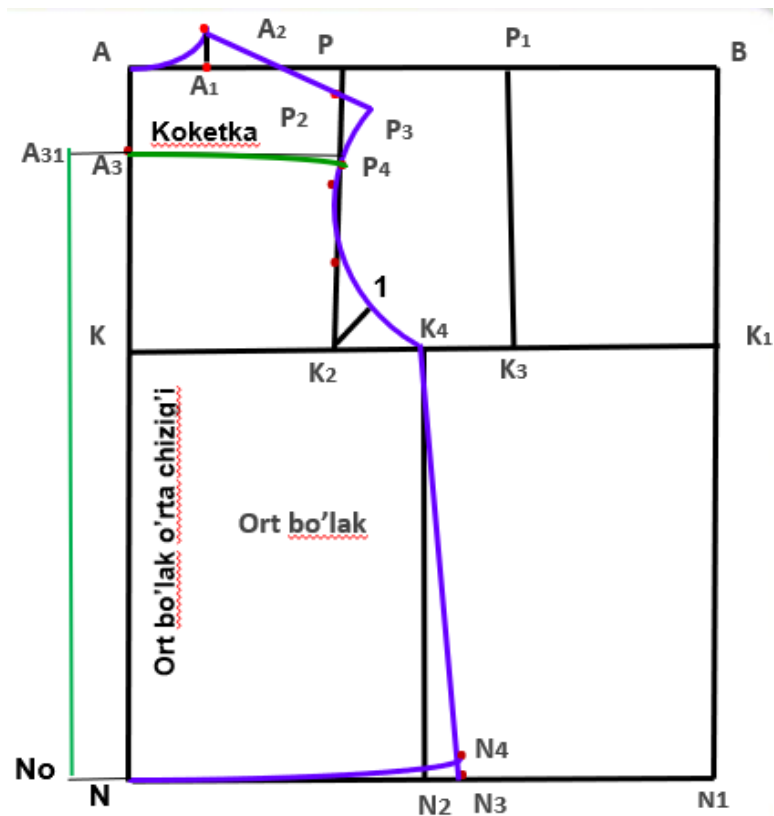
$$A_3 = A_{31} = 4 \text{ sm}$$

N nuqtadan chapga 4 sm masofani o'lchab, N_0 nuqta belgilanadi.

$$NN_0 = 4 \text{ sm.}$$

A_{31} va N_0 nuqtalarini to'g'ri chiziq bilan tutashtiriladi. Bu chiziq burma yoki taxlama uchun qo'shimcha kenglikni hosil qiladi.

Bu usul orqa qismni modellashda burma yoki taxlama qilish imkonini beradi va kiyimga qo'shimcha hajm beradi.

5.3-rasm. O'g'il bolalar ko'ylagi ort bo'lak chizmasini chizish

Ko'ylakning old bo'lagini chizish.

Bo'yin o'mizining kengligi va chuqurligi. Old bo'yin o'mizining kengligi orqa bo'yin o'mizining kengligiga teng. Shuningdek, kenglik va chuqurlik bir xil qiymatga ega. B nuqtadan chapga va pastga 6 sm masofani o'lchab, (bu bo'yin yarim aylanasi uchdan bir qismi va 0,3–0,5 sm qo'shimcha). Ushbu nuqtalarni mos ravishda B1 va B2 bilan belgilanadi.

$$BB_1 = BB_2 = 1/3 C_{bo'y} + 0,5 \text{ sm} = (16,5 : 3) + 0,5 = 6,0 \text{ sm}.$$

B₁ va B₂ nuqtalarni silliq egri chiziq bilan tutashtiriladi.

Yelka chizig'i. P₁ nuqtadan pastga qarab 2–3 sm masofani o'lchab (bu bolaning yelka balandligiga bog'liq). Ushbu nuqta P₅ deb belgilanadi.

B₁ nuqtadan P₅ orqali 12,5 sm (bu yelka kengligi o'lchovi va barcha o'lchamlar uchun 1,5 sm qo'shimcha). Ushbu chiziqning oxirgi nuqtasini P₆ deb belgilanadi.

$$B_1P_6 = K_{yel} + 1,5 = 11 + 1,5 = 12,5 \text{ sm}$$

Old yeng o'mizi chizig'i. K₃ nuqtadan bissektisa bo'ylab 2 sm masofani o'lchab, va bu nuqtani 2 deb belgilanadi.

P₆ nuqtasi (yelka chizig'i oxiri), P₁K₃ chizig'ining quyi bo'linish nuqtasi, 2 nuqta va K₄ nuqtalar o'zaro ravon egri chiziq yordamida tutashtiriladi.

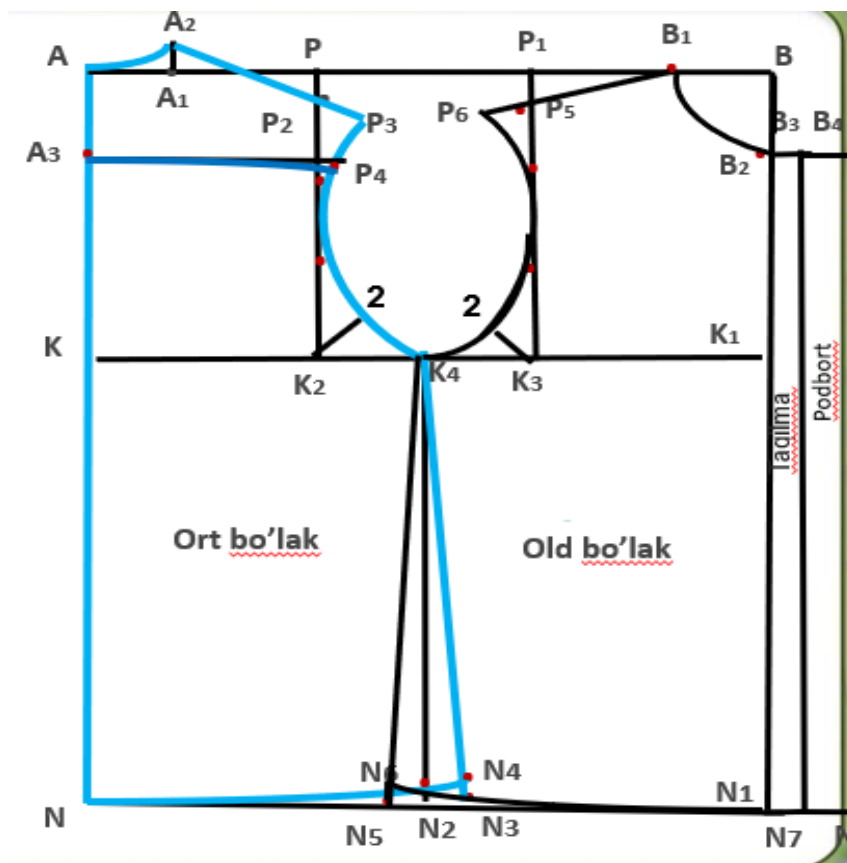
Old bo'lak yon chizig'i. Ort bo'lak yon chizig'iga mos chiziq o'tkaziladi. Buning uchun N₂ nuqtadan 1-3 sm masofada N₄ nuqtani belgilanadi. N₄ nuqtani K₄ nuqta bilan tutashtiriladi.

Old bo'lak etak chizig'i. N₅ nuqtadan yon chiziq bo'ylab 0,5-1 sm masofada N₆ nuqtani belgilab, N₁ nuqta bilan tutashtiriladi.

Old bo'lak taqilmasi. B₂ va N₁ nuqtadan gorizontaal chiziq bo'ylab 1,5 sm o'lchab B₃ va N₇ nuqtani belgilab, nuqtalarni tutashtiriladi.

$$B_2B_3=N_1N_7 = 1,5 \text{ sm};$$

$$B_3B_4 = 3 \text{ sm}.$$

5.4-rasm. Ko'ylak old bo'lak chizmasi.

Qaytarma tik yoqa chizmasini chizish.

Yoqa uzunligi. $AB = DC = (\text{chizma bo'yicha bo'yin uzunligi o'lchab olinadi}) = C_{bo'y} + PC_{bo'y} = 16,5 + 2,5 = 19 \text{ sm}$

Yoqa kengligi. $AD = BC = 8-10 \text{ sm}.$

Yoqani o'tqazish chizig'i

$$AA_1=1 \text{ sm}; DD_1=2,5 \text{ sm};$$

$$CC_1 = 1 \text{ sm};$$

$$DN = DC:2$$

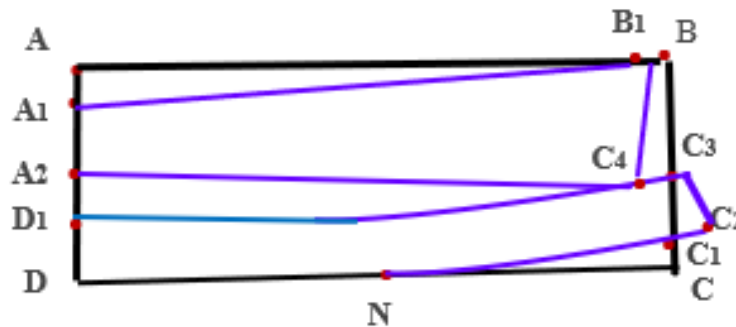
$$C_1C_2= 0,5 \text{ sm};$$

$$C_2C_3= 2,5 \text{ sm};$$

$$BB_1 = 1 \text{ sm};$$

$$C_3 C_4 = 1,5 \text{ sm};$$

$$D_1 A_2 = 2 \text{ sm}.$$

5.5-rasm. Yoqa konstruksiya chizmasi.

Yeng konstruksiyasini chizish

5.2-jadval

Yeng konstruksiyasini chizish uchun o'lchovlar

№	O'lchov belgisi	O'lchov nomi	O'lchov, sm
1	Uyeng	Yeng uzunligi	52
2	Ck	Ko'krak yarim aylanasi	36
3	Oyel	Yelka aylanasi	24
4	Obil	Bilak aylanasi	16

To'g'ri to'rtburchak chizish

Yeng uzunligi. $AN = A_1 N_1 = (\text{yeng uzunligidan manjetning yarim kengligini airing}) = \text{Uyeng} - 2,5 = 52 \text{ sm} - 2,5 \text{ sm} = 49,5 \text{ sm}.$

Yeng kengligi. $AA_1 = NN_1 = \text{Oyel} + P = 24 \text{ sm} + 10 \text{ sm} = 34 \text{ sm}.$

Yeng boshi balandligi.

A nuqtadan pastga $AO = 8 \text{ sm}$ (bu Ck 1/6 qismi + 2 sm) $= 72 \div 6 + 2 = 8 \text{ sm};$

$$AA_1 = OO_1 = NN_1$$

$$AA_2 = AA_1 / 2$$

Qo'shimcha yordamchi chiziqlar

A₂ nuqtani O va O₁ nuqtalar bilan punktir chiziq yordamida tutashtiriladi.

$$O_1 = A_2 O / 2$$

$$1 O_3 = 1,5 \text{ sm}.$$

A₂O₁ punktir chizig'ini teng 4 qismga ajratib, bo'linish nuqtalarini 2, 3, 4 deb belgilanadi. $2 O_4 = 1 \text{ sm}; 4 O_6 = 0,5 \text{ sm}.$

Okat chizig'ini $O, O_3, A_2, O_4, 3, O_6, O_1$ nuqtalarini tutashtirib hosil qilamiz.

Yengning yon va pastki chiziqlari

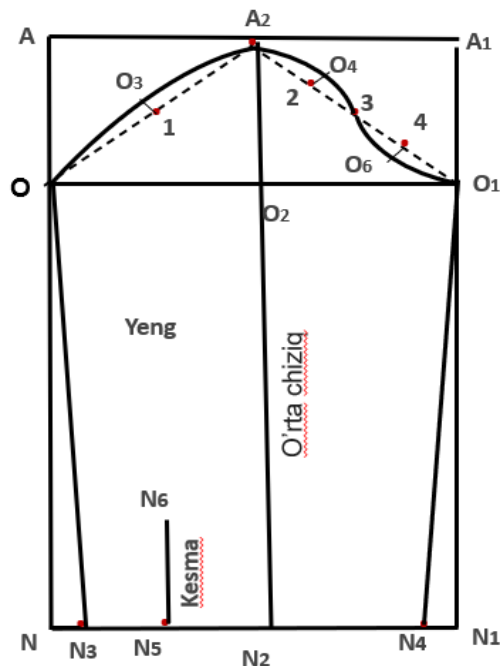
$$NN_3 = N_1N_4 = 3 \text{ sm.}$$

ON_3 va O_1N_4 nuqtalar tutashtiriladi.

Taqilma uchun kesma chizig'i.

$$N_2N_5 = N_2N_3 : 2;$$

$$N_5N_6 = 8 \text{ sm}$$

5.6-rasm. Yeng konstruksiya chizmasi.

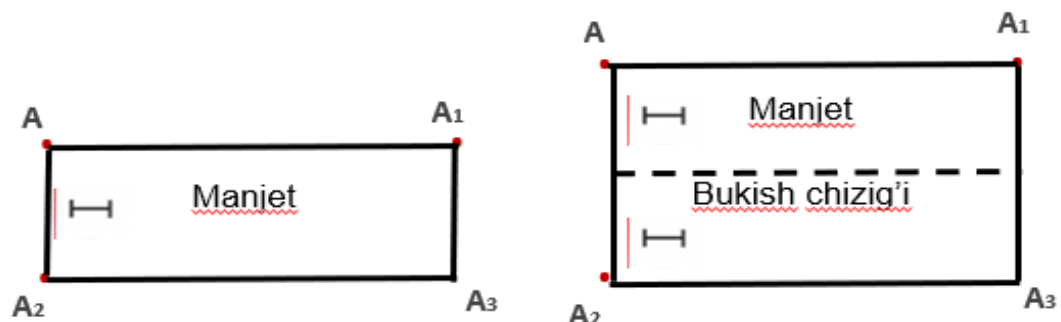
Yeng uchun manjet chizmasini chizish

Manjet kengligi: tayyor holatida 5 sm.

Manjet uzunligi. $AA_1 = A_2A_3 = Obil + 5 \text{ sm} = 16 + 5 = 21 \text{ sm}$

Manjet kengligi. $AA_2 = A_1A_3 = 5-6 \text{ sm}$

To'g'ri to'rtburchak chiziladi.

5.7-rasm. Manjet konstruksiyasi

O'g'il bolalar ko'ylagiining chizma asosini chizish uchun texnologik xarita

№	Chizmadagi belgi	Kesim yoʻnali shi	Hisoblash formulasi va hisoblar	Konstruktiv boʻlak qiymati, sm
Toʻrning oʻlchovlari				
1	AN	pastga	AN = Uk	65
2	AB	oʻngga	AB = Ck+Pk=36+9	45
3	AK	pastga	AK = 1/3Ck+6 = 36:3+6	18
4	Провести горизонтали: линии груди, низа; пересечения обозначить точками Г ₁ , Н ₁ .			
5	KK ₂ =	oʻngga	KK ₂ = 1/3 Ck +5 = 36:3+5	17
6	K ₂ K ₃	oʻngga	K ₂ K ₃ = 1/4 Ck +2=36:4+2	11
7	K ₂ , K ₃ nuqtalardan yuqoriga vertikal chiziq oʻtkaziladi, kesishgan nuqtalar P,P ₁ bilan belgilanadi.			
8	K ₄	oʻngga	K ₂ K ₃ : 2 = 10:2	5,5
9	Yordamchi nuqtalarni toppish uchun PK ₂ и P ₁ K ₁ kesmalarni teng 3 qismga boʻlinadi.			
	Ort boʻlak chizmasini chizish			
10	AA ₁	oʻngga	AA ₁ = C _{boʻy} : 3 + P _{boʻy} = 16,5 : 3 + 0,5	6,0
11	A ₁ A ₂	yuqoriga	A ₁ A ₂ = AA ₁ : 3 = 6 : 3	2
12	PP ₂	pastga	PP ₂ = 1,5-2	1,5
13	A ₂ P ₃	chapga	A ₂ P ₃ = Kyel + 1,5 см = 11 + 1,5	12,5

14	K_22	bissektrisa	$K_22 = 2-2,5$	2
15	Yeng o'mizi chizig'ini chizish uchun P_3 nuqta yordamchi nuqtalar va 1 nuqta orqali K_4 nuqta bilan tutashtiriladi			
16	N_2N_3	o'ngga	$N_2N_3 = 1-3$	2
17	N_3N_4	yuqoriga	$N_3N_4 = 0,5-1$	1
18	AA_3	pastga	$AA_3 = 5$	5
19	$1P_4$	pastga	$1P_4 = 1$	1
20	$A_3A_{31} = NN_{10}$		$A_3A_{31} = NN_{10} = 4$	4
	Old bo'lak chizmasini chizish			
21	$BB_1 = BB_2$	chapga	$BB_1 = C_{bo'y} : 3 +$ $P_{bo'y} = (16,5 : 3) +$ $0,5$	6,0
22	P_1P_5	pastga	$P_1P_5 = 2-3$	3
23	B_1P_6	chapga	$B_1P_6 = Kyel + 1,5 =$ $11 + 1,5$	12,5
24	K_32	bissektrisa	$K_32 = 2$	2
25	Yeng o'mizi chizig'ini chizish uchun P_6 nuqta yordamchi nuqtalar va 2 nuqta orqali K_4 nuqta bilan tutashtiriladi			
26	N_2N_5	chapga	1-3	2
27	N_5N_6	yuqoriga	0,5-1	1
28	$B_2B_3=N_1N_7$	o'ngga	1,5	1,5
29	$B_3B_4=N_7N_8$	o'ngga	3	3
	Qaytarma tik yoqa chizmasini chizish			
30	AB	o'ngga	$AB = C_{bo'y} +$ $PC_{bo'y} = 16,5 + 2,5$	19
31	AD	pastga	$AD = 8-10$	9
32	AA_1	pastga	$AA_1 = 1$	1

33	DD ₁	yuqoriga	DD ₁ = 2,5	2,5
34	CC ₁	yuqoriga	CC ₁ = 1	1
35	DN	o'ngga	DC:2 = 17:2	8,5
36	C ₁ C ₂	o'ngga	C ₁ C ₂ = 0,5	0,5
37	C ₂ C ₃	⊥ C ₂ H	C ₂ C ₃ = 2,5	2,5
38	BB ₁	chapga	BB ₁ = 1	1
39	C ₃ C ₄	chapga	C ₃ C ₄ = 1,5	1,5
40	D ₁ A ₂	yuqoriga		2
	Yeng konstruksiyasini chizish			
41	AN = A ₁ N ₁	pastga	AN = A ₁ N ₁ = Uyeng-2,5 = 52 - 2,5	49,5
42	AA ₁	o'ngga	AA ₁ = Oyel+P = 24 + 10 = (yoki AA ₁ = Ck = 36)	34
43	AO	pastga	AO = 1/6 Ck + 2 = 36:6 +2	8
44	AA ₁ =OO ₁ =NN ₁		AA ₁ =OO ₁ =NN ₁	
45	A ₂	o'ngga	AA ₁ :2 = 34:2	17
46	1		A ₂ O :2	
47	O ₅		A ₂ O ₁ :2	
48	3		A ₂ O ₅ :2	
49	4		O ₁ O ₅ :2	
50	1O ₃	⊥ A ₂ O	1,5	1,5
51	3O ₄	⊥ A ₂ O ₅	1	1
52	4O ₆	⊥ O ₁ O ₅	0,5	0,5
53	O — O ₃ — A ₂ — O ₄ — 3 — O ₆ — O ₁ nuqtalardan okat chizig'i o'tkaziladi			

54	$NN_3 = N_1N_4$	o'gga - chapga	$NN_3 = N_1N_4 = 3$	3
55	N_2N_5	chapga	$N_2N_3 : 2$	Chizmadan olinadi
56	N_5N_6	yuqoriga	8	8
Manjet chizmasini chizish				
57	AA_1	o'ngga	$AA_1 = Obil+4 = 16+4$	20
58	AA_2	pastga	Yaxlit manjet uchun 10-12 sm	5-6

NAZORAT SAVOLLARI

1. O'g'il bolalar kiyimlarining asosiy funksional xususiyatlari nimalardan iborat?
2. Ort bo'lak va old bo'lak konstruktsiya chizmalarining o'zaro asosiy farqlari nimalarda namoyon bo'ladi?
3. Yeng konstruktsiyasini chizishda qaysi asosiy o'lchamlar hisobga olinadi?
4. Yoqaning konstruktsion tuzilishi qanday bosqichlarda ishlab chiqiladi?
5. Zamonaviy o'g'il bolalar kiyimlarida qanday materiallar ustuvor qo'llaniladi va nima sababdan?